

Kształcenie Podyplomowe – Szkolenia Specjalizacyjne- Analiza Błędów
Popelnianych Na Egzaminach Państwowych

Warszawa, dnia 5.10.2004 r.

Szanowna Pani
Elżbieta Buczkowska
Prezes
Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych

W odpowiedzi na pismo z dn.09.09.2004r., znak NRP/XXII/174/04 w sprawie analizy wyników egzaminów państwowych pod kątem popełnianych przez osoby zdające błędów, Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych wyjaśnia co następuje.

W I półroczu 2004r. przeprowadzono 12 egzaminów państwowych w różnych dziedzinach pielęgniarstwa, przy czym w wyniku przeprowadzenia 7 egzaminów w dziedzinach pielęgniarstwa:

- -rodzinnego dla pielęgniarek,
- -rodzinnego dla położnych,
- -operacyjnego,
- -onkologicznego,
- -środowiska nauczania i wychowania,
- -zachowawczego oraz anestezyjologicznego i intensywnej opieki

odnotowano znaczną liczbę osób, które uzyskały niepomyślny wynik egzaminu.

Uprzejmie informuję Panią Prezes, że Centrum ma pełną świadomość wagi problemu, zaznaczyć jednak należy że niepowodzenia osób zdających winny być raczej rozpatrywane w kontekście ich przyczyn a nie popełnianych błędów. Jedynym błędem jaki popełniają zdający jest zakreślanie nieprawidłowych odpowiedzi, co skutkuje uzyskaniem zbyt małej liczby punktów koniecznych do zaliczenia egzaminu. Błędy te mają tym samym charakter błędów merytorycznych. Nie zdarzają się natomiast błędy polegające na zakreślaniu więcej niż jednej odpowiedzi na dane pytanie lub nieudzieleniu żadnej odpowiedzi.

Z przykrością informuję, że analizy pytań egzaminacyjnych nie mogą zostać udostępnione przez Centrum podmiotom innym niż Minister Zdrowia (jako organowi sprawującemu nadzór ustawowy

Kształcenie Podyplomowe – Szkolenia Specjalizacyjne- Analiza Błędów Popelnianych Na Egzaminach Państwowych

nad kształceniem podyplomowym), ponieważ wiązałoby się to z ujawnieniem treści zadań egzaminacyjnych objętych tajemnicą.

Muszę także podkreślić, że przeprowadzenie egzaminu należy do zadań Państwowej Komisji Egzaminacyjnej i nie ogranicza się jedynie do przeprowadzenia egzaminu w sensie czysto formalnym, ale obejmuje także wybór i zatwierdzenie zadań egzaminacyjnych będących przedmiotem egzaminu, co jest zgodne z zapisami Regulaminu Egzaminu Państwowego. Centrum natomiast, niezależnie od faktu, iż zgodnie z zapisami art. 10r ust 6 ustawy z dnia 5 lipca 1996 o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2001r. Nr 57 poz. 602 póź zm.) jest upoważnione do obsługi organizacyjnej państwowej komisji egzaminacyjnej, to także prowadzi stały monitoring przebiegu egzaminów, dokonując analizy wyników każdego z nich oraz zbiera opinie zarówno osób zdających jak i Komisji.

Na podstawie prowadzonych analiz testów egzaminacyjnych, dokonywanych odrębnie dla danej grupy, stwierdzić można, że liczba zadań bardzo trudnych i trudnych stanowiła niewielki procent. Przeważały zadania łatwe, bardzo łatwe i umiarkowanie trudne. Zadań, na które nie odpowiedział poprawnie nikt lub niewielki procent zdających było niewiele w stosunku do liczby zadań znajdujących się w teście. Analizując odpowiedzi udzielone przez wszystkich zdających na każde pojedyncze zadanie można stwierdzić, że zagadnienie było omawiane w trakcie kształcenia ale nie w pełni zostało przyswojone przez wszystkich uczestników. Na dzień dzisiejszy trudno jest mi wskazać jednoznaczną przyczynę niepowodzeń dla wybranych egzaminów. O ile niektóre kończyły się niepomyślnie dla dużej liczby osób zdających, to były i takie, które zakończyły się uzyskaniem pomyślnych wyników w 100%. Zdaję sobie sprawę, że niepomyślne wyniki egzaminu państwowego i informacje z tym związane budzą niepokój, to jednak trzeba wyraźnie podkreślić, że odpowiedzialność za jakość szkolenia, poziom przygotowania jego uczestników i uzyskiwane wyniki ponoszą wszystkie strony związane z bezpośrednio czy pośrednio z procesem kształcenia.

Osoby zdające, jako przyczyny swoich niepowodzeń przede wszystkim wskazywały, że "rozwiązywanie testu stanowi dla nich trudność ponieważ w trakcie trwania specjalizacji taka forma zaliczenia stosowana była rzadko", że "po raz pierwszy przy

Kształcenie Podyplomowe – Szkolenia Specjalizacyjne- Analiza Błędów Popelnianych Na Egzaminach Państwowych

rozwiązywaniu testu posługiwały się formularzem odpowiedzi. Były jednak także wypowiedzi, z których wynikało, że "niektóre zadania egzaminacyjne były bardzo trudne i wykraczające poza program kształcenia", czy też "zawierały nieprawidłowości merytoryczne", ale już po zakończonym egzaminie zdający nie potrafili tych nieprawidłowości jednoznacznie wyartykułować. Przejawiały się także opinie, że "czas trwania egzaminu jest za krótki", że "brak zegara ściennego uniemożliwia kontrolę czasu trwania egzaminu", że "kratki na formularzu odpowiedzi są za małe co w sposób formalny utrudnia jego rozwiązywanie", że "Komisja chodzi w butach na obcasach i to dekoncentruje zdających".

Ponadto w przypadku egzaminów w dziedzinie pielęgniarstwa: - rodzinnego dla pielęgniarek, -rodzinnego dla położnych i - operacyjnego jako jedną z głównych przyczyn wskazywano "dużą rozpiętość czasową pomiędzy terminem przeprowadzenia egzaminu praktycznego a terminem egzaminu państwowego". Taka sytuacja była jednak niezależna od Centrum. Pierwotny termin egzaminów zaplanowany był na wrzesień 2003r., jednak opóźnienie wejścia w życie wykonawczych aktów prawnych dotyczących kształcenia podyplomowego spowodował przesunięcie terminu dopiero na sesję wiosenną 2004r. Było to także zbieżne z życzeniami dużej grupy zdających, która zwróciła się do Centrum z prośbą o przełożenie egzaminu najwcześniej na styczeń/luty 2004rok, ponieważ ostatnie miesiące roku to dla dużej grupy osób czas konieczny na przygotowanie umów i zawarcie kontraktów na realizację świadczeń zdrowotnych.

W tym miejscu chcę zaznaczyć, że to nie były jedyne egzaminy, które zostały przesunięte ze względów formalnych na sesję wiosenną 2004r., ale jedyne które zakończyły się niepowodzeniem. Inne, takie jak egzamin z pielęgniarstwa chirurgicznego i pielęgniarstwa epidemiologicznego zakończyły się 100% zdawalnością.

Można się więc zastanawiać czy niepowodzenia zdających po części nie wpływają właśnie z braku umiejętności rozwiązywania testów, długiej przerwy edukacyjnej osób zdających co ma niewątpliwie wpływ na poziom stresu, w także przekonania iż długoletnia, nienaganna praca zawodowa świadczy o posiadaniu wystarczającej wiedzy (argument bardzo często przejawiający się w pismach kierowanych do Centrum).

Kształcenie Podyplomowe – Szkolenia Specjalizacyjne- Analiza Błędów Popelnianych Na Egzaminach Państwowych

Pragnę poinformować Panią Prezes, że efektem prowadzonego przez Centrum monitoringu wyników egzaminu są zmiany niektórych zapisów Regulaminu Egzaminu Państwowego, które zostały zatwierdzone przez Ministra Zdrowia w dniu 2 września 2004r., i który stał się już obowiązujący dla egzaminów przeprowadzanych w sesji jesiennej.

Najbardziej istotna zmiana dotyczy rozszerzenia uprawnień osób zdających o możliwość pisemnego zgłoszenia na ręce przewodniczącego Komisji, w trakcie trwania egzaminu, zastrzeżenia co do merytorycznej poprawności zadania egzaminacyjnego. Konsekwencją uznania przez Komisję powyższego zastrzeżenia, przed ostatecznym ustaleniem wyników egzaminu, jest rozwiązanie przyjęte na korzyść zdających tj. potraktowanie zadania, którego dotyczy zastrzeżenie, jako zadanie na które wszyscy zdający udzielili prawidłowej odpowiedzi. Dopuszczona została też możliwość obniżenia progu zaliczeniowego do 120 punktów, w sytuacji gdy ponad 2/3 zdających uzyskało wynik niepomysłny z egzaminu. Podjęcie ostatecznej decyzji w powyższym zakresie przysługuje przewodniczącemu Komisji, na wniosek członków Komisji. Obniżenie progu zaliczeniowego spowoduje i tak eliminację ok. 1/3 zdających, niedostatecznie przygotowanych do egzaminu, co mieści się w granicach ogólnie przyjętych norm w dydaktyce.

Ponadto przewidziano możliwość wydłużenia czasu trwania egzaminu maksymalnie o 30 minut, co uzasadnione może być złożonością struktury zadań egzaminacyjnych, kiedy udzielenie odpowiedzi wymaga większej ilości czasu. Chcę także zaznaczyć, że od sesji jesiennej zmianie uległa także struktura testu, w pierwszej kolejności zawarte będą zadania egzaminacyjne obejmujące blok specjalistyczny, w drugiej blok ogólnozawodowy. Takie rozwiązanie wydaje się być zgodne z oczekiwaniami zdających, którzy zbyt długo koncentrowali się na udzielaniu odpowiedzi na zadania bloku ogólnozawodowego, w ich opinii trudniejsze, i niewystarczający już im czas na zadania bloku specjalistycznego. Ponadto zmniejszeniu ulegnie liczba zadań problemowych na rzecz prostych zadań testowych, łatwiejszych do rozwiązywania dla zdającego.

Kształcenie Podyplomowe – Szkolenia Specjalizacyjne- Analiza Błędów Popelnianych Na Egzaminach Państwowych

Takie rozwiązania, wynikające z dotychczasowych doświadczeń Centrum w organizacji egzaminów państwowych oraz opinii i wniosków zgłaszanych zarówno przez członków państwowej komisji egzaminacyjnej jak i samych zdających, stały się możliwe dopiero po przeprowadzeniu w całości jednej (wiosennej) sesji egzaminacyjnej.

Pragnę także poinformować Panią Prezes, że do dnia dzisiejszego, ze wszystkich osób, które przystąpiły do egzaminu poprawkowego, jedynie jedna ponownie uzyskała wynik niepomyślny, pozostałe zdały egzamin z wynikiem pomyślnym, uzyskując średnio około 140 punktów. W tym miejscu muszę dodać, że częstokroć osoby te uczestniczyły w egzaminie, który dla pozostałej grupy zdających był egzaminem zdawanym po raz pierwszy.

Z wyrazami szacunku

**p.o. Dyrektora
Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i
Położnych
Małgorzata Olszewska**